

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Antiquitatibus Academicis Dissertationes

Conring, Hermann

Helmeftadii, 1674

Supplementum XX. Ad pag. XXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12929

Codicis Justinianæi Latini ulla fuit auctoritas, ullus in foro usus, fortè nec exemplar aliquod saltim in vulgi manibus; unde & Basilicorum editio similiumq; librorum tunc fuit necessaria.

Lectas quoq; historias Africæ Latinas Arabicis ejusdem terræ scriptoribus, tradit quidem & Joannes Leo, sed ita ut haud obscure significet, illas Latinas non esse integrè in Arabicum sermonem versas. Sic enim ille *l. r.* loquitur: *Nullum habent Arabes de rebus Africanis historiam, qua non fuerit prius Latine descripta. Auctores habent antiquos quosdam, qui partim Arrianorum temporibus scripserunt, partim etiam qui ante ea tempora fuerunt: quorum omnium nomina memoria exciderunt. Illorum autem volumina per multos continere libros, credibile est. Cum enim horum interpretes nobis quid persuadere vellent, id septuagesimo haberi libro ex illis me audisse memini. Neq; in vertendis jam dictis voluminibus auctoris ordinem sunt secuti, sed sumpta alicujus Principis historia, tempora illa cum Persarum Regum, aut Assyriorum, aut Chaldaeorum, aut Israëlitarum temporibus connexa maluerunt.* Si Leonis sanè huic narrationi credendum, haud super est hodiè Livii aliorumque historia ex Latino Arabicè versa. Quam tamen nonnulli ex Africa audent expectare. Et verò ipsam Livij historiam fuisse in manibus eorum, qui *septuagesimum* historię Latinę librum testem laudaverunt, suspicor quidem, quia unus Livius multos adeo Historię libros condidit: indubie autem etiam illa Liviana interpolata sunt ab interpretibus & corrupta. Præter historica porrò isthæc nulla omnino reperitur ullius Latini scripti inter Arabes, nobis quidem notos, laudatio.

SVPPLEMENTVM XX.

Ad pag. xxxiii.

Scriptores Arabici indubie plurimi floruerunt, à seculo cum primis Christiano nono ad decimum quartum.

Ii

Pauci

Pauci tamen in vulgus Europæum innotuerunt: nempe illi duntaxat qui Latine sunt versi. Historia tamen doctorum Arabicae linguæ virorum à non uno exactè est tradita. De quibus quandoquidem jam dictum à nobis aliquid est in *Epistola ad V.C. Ioannem Henricum Meibomium* amicum dum viveret nostrum non è multis, quæ in opere Epistolico est *quadragesima*, non est cur illud argumentum heic denuò tractemus: præsertim quia non est hujus instituti. Hoc unum duntaxat nunc addimus; quod ex eo tempore quo scripta est illa Epistola, Vir Orientalis literaturæ sine exemplo peritissimus, simulq; inusitatae industriæ ac probitatis, amicus item heu quondam noster Hottingerus, in *Bibliothecario suo libri secundi Bibliotheca Theologica appendice*, nobis dedit Joannis Leonis illum librum de *Vita quorundam Philosophorum & Medicorum Arabum* cujus ibi facta est mentio: prodierit quoq; non multò post in lucem, interprete atq; editore Edoardo Pocockio, Historia Gregorii Abul Pharaji docta & varii argumenti.

Quamvis porrò abunde constet, passim per omnem fere Asiam, temporibus Abasidarum, doctrinam variam Sapientiae fuisse cultam, de Scholis tamen publicis vix quidquam penè solet memorari. Id quod indicio fortassis est, propagatam illa tempestate meliorem quamque eruditionem operâ virorum doctorum privatâ; ad quos scilicet alii confluerunt discendi gratiâ. Et verò ipso Mamone Imperante ejusmodi scholam instituisse Joannem Mesuæ, non illum Damascenum longe recentiore, cujus scripta quadam Latine versa in nostris sunt manibus, diserte narrat Abulpharajas. Qui item nullius meminit Scholæ publicæ vel ab ipso Mamone institutæ: etsi apud illum in pretio fuisse doctos, ejusque curâ propagatam è Græco-

rum

rum scriptis Philosophiam Theoreticam, haud præterierit silentio. Maronitæ tamen ad Geographum Nubiensem *l. de Urbibus & Moribus Orientalium c. 2.* de Bagdado ajunt: *Urbs hac nobilis est Scholis, qua omni scientiarum genere floruerunt & adhuc florent.* Sed fortassis hoc etiam ita accipi debet: quasi vixerint ibi magistri: qui scilicet docuerunt, perinde atq; apud Athenienses & Romanos ante seculum Christianum secundum moris fuit: privilegiis quidem nonnullis & immunitatibus fortasse instructi, non tamen conducti publico ære. Præ aliis autem Asiæ urbibus inclaruerunt doctis magistris, post Bagdadum secundo loco Damascus, Cufa, Basora, Corasmix etiam metropolis Coacangh, de qua etiam Hottingerus quædam notavit in *Historia seculi XV pag. 673* ex Ahmede Arabicide.

Etsi denique possit videri, non omninò certum id quod diximus: Tatarorum & Turcarum Imperiis extinctam in Asia illam sub Abasidis renatam meliorem doctrinam: verum tamen est. Quamvis etiam sic leves aliquas reliquias heic alibi mansisse, aut interdum scintillam aliquam iterum emicasse, etiam ipsimet haud negaverimus. Et verò Gregor. Abulpharaji *pag. 358* de Naseroddino Tusensi, qui obiit anno 675 h. e. anno Christi 1276, hisce verbis usus est. *Hoc tempore diem obiit Chojab Naseroddin Tusensis Philosophus, qui Observationes Astronomicas in urbe Maragâ fecit. Sapiens insignis in omnibus Philosophiæ generibus: quem ad Observationes faciendas convenit magna Geometrarum præstantissimorum multitudo. Sub ejus arbitrio fuerunt omnes scholarum redditus, in omnibus quæ sub imperio Mogalensium erant regionibus.* Liquet hinc sane, à Tataris non fuisse excisas l. holas perinde atque factum initio statim ab Arabibus, sed earum habitam saltem tunc curam

laude non indignam. Dixerat autem & de Hulaco Mogolensium magno Monarcha jam tum Abulpharaji pag. 355: *Anno sexcentesimo sexagesimo quarto (Christi 1265) è vivis excessit Hulacu vir sapiens, mansuetus, intellectu & scientia præditus, sapientum & doctorum amans.* Item p. 351 de Kublai Kanni: *Amabat sapientes doctos & religiosos, cujuscunq; tandem sectæ aut gentis.* Imo cum jam concidisset A. C. 1335 Monarchia Tatarorum, de ipso Timur Lenc, qui obiit anno 1404, proditum: *Doctis illum favisse eorumq; consortio delectatum.* Quid, quod cum admiratione Europæorum legantur Tabulæ Astronomicæ UlugBeig magni Mogolis, nepotis Temurlenchi, sive ut vulgo loquimur Tamirlanis? Sed unus ille inter suos hanc laudem meruit: de reliquis nihil tale fuerit legere: eoque ad gentis vituperium magis hæc Ulugi opera facit quàm commendationem.

De Solimanno item Turcarum Imperatore ita Maronitæ cap. 7. scribunt: *Templo Mecano accedit nobilis disciplinarum Academia, beneficio & munificencia Solimanni anno fere ab Hegira 949 erecta: qui & sumptibus architecturam mirabilem & proventibus Lyceum ipsum ditavit.* Verùm & hoc in illa gente exemplo caret: nec ac ingenio Turcico profectum, sed à religioso quodam cultu & consilio alieno. Quanquam non desint qui affirmant, Averroicæ Philosophiæ fuisse studiosum illum magnùm Ottomannidam.

Magis indubiè admirationem meretur, id quod Joannes Leonclavius l. XV *Historiæ Musulmannicæ* narrat de Mahumetho ejus nominis secundo Turcarum Imperatore, atque Urbis Constantinopolis expugnatore. Ubi enim ædificia ab illo constructa enarrat, post alia sic loquitur. *Erat in Vrbe Constantinopoli locus sacer, quo Christiani templum suæ religioni perverus habebant, sanctis Apostolis dedicatum. Eo loco medressas*

medressas octo sive gymnasia pro studiosis litterarum struxit, & in horum medio templum eximium collocavit, & ex aduerso templi magnum imaretum fieri curavit, itemque ab altera parte rimarhanam, quæ medicandis agris est domus. Post singulas verò studiosorum medressas, unam tetimmen, quam vocant, iisdem inhabitandam edificavit. Simul ut omnibus horum gymnasiolorum doctoribus, magistris, & incolentibus tetimmen studiosis, ex imareto ibidem suo cibi panes alimenta cætera præberentur, ordinavit. Imaretum litteræ, quam Eleff vel Aleff vocant, similitudinem refert. Tunc ornandi doctoris secretiorum disciplinarum Scheichus Vefa Zadis causâ templum construxit, cum cellis religiosorum, in quibus & Deo serviunt, & dogmata penitiora percipiunt. Præterea viro Turcorum opinione sancto, Ebu - ejubi - Ensari, templum cum imareto gymnasio, scholastico, extra urbem condidit. Addit ibidem: Denig, viris in urbe Constantinopolitana doctis, pauperibus, pupillis, viduis, mulieribus dona distribuere solebat, ex animi benigni liberalitate profecta, quæ dici consueverunt elemosyna. Doctoribus etiam mensura salaria constituit. Hæc omnia Leonclavius. Sed nihil horum facit ad Sapientiæ & Artium studia: duntaxat autem pertinent cuncta partim ad ludos triviales, partim ad doctrinam Muhamedicæ religionis & Juris civilis Turcomannici. Quæ etiam ipsa tamen suam commerentur laudem.

Fatemur præterea, esse hodieque & PERSIS sua litterarum gymnasia. Sunt autem & illa ejusdem ferè generis cum Turcicis. Quàm rudia autem sint reliqua omnia & barbara, optimè possunt testari illa quæ refert Olearius l. 5. cap. 25. *Itinerarii Russo - Persici.*

SVPPLEMENTVM XXI.

Ad pag. xxxv.

Quàm in Ægypto hodie Scientiarum artiumq; prisca cultura